

We hebben een gezellige groep. De kinderen willen graag leren en aan de slag gaan!

In deze update vertel ik u over

1. Zelfstandig werk voor in de eigen groep
2. Project 'ACP-denken'

1. Zelfstandig werk

Het eerste halfjaar werken de kinderen in 'Rekentijger'. Hierin komen verschillende uitdagende reken- en wiskundeonderwerpen aan bod. De kinderen weten dat ze in de plusklas zitten om uitdaging te krijgen. Dat betekent dat ze met dingen te maken krijgen waar ze niet zomaar in een keer uit komen. Dat hoeft niet elke les zo te zijn, maar ik heb met de kinderen afgesproken dat ze mij aan mijn mouw trekken als ze er bijna altijd zonder moeite uitkomen. Dan krijgen deze kinderen er extra uitdaging bij. Op dit moment werkt één van de kinderen naast Rekentijger aan een onderwerp uit 'vierkant voor wiskunde'. Hij is bezig met pittige opdrachten over Cryptologie (geheimtaal).

Daarnaast gaat het bij het zelfstandig werk om het aanleren van planningsvaardigheden en het leren en volhouden van de routines die daarbij horen. Twee uur plusklaswerk doen in je eigen groep, en duidelijk volgens de afspraken bijhouden wat je doet en wanneer. De meeste kinderen zijn hier na 6 weken al behoorlijk goed in geslaagd. En wanneer het niet gelukt is bespreken we samen waar dit aan ligt. Het gaat er dan om dat de kinderen leren verantwoordelijkheid te nemen voor hun zelfstandig werk en hoe je dat doet. We kijken dan niet alleen waardoor het komt, maar ook, en vooral, naar waar je zelf invloed op hebt. Als je bijvoorbeeld door een toets niet op de afgesproken tijd aan je plusklaswerk kunt werken, wat doe je dan? Waar heb je invloed op? Dat verschilt per kind en per school. Het ene kind vindt het moeilijk om hulp te vragen en probeert alles alleen op te lossen, het andere kind moet juist leren zelf actie te ondernemen. Actie ondernemen betekent in de klas vaak op je juf of meester afstappen. Want jij doet jou werk, maar de juf of meester organiseert de klas. Jij kunt bijvoorbeeld niet zelf beslissen om een bepaalde les over te slaan om tijd te maken voor je plusklaswerk. Maar jij kan wel bij jouw leerkracht aangeven dat je nog een uur plusklaswerk moet doen en vragen wanneer dat kan.

2. Project ACP-denken

In alle plusklassen komen de drie manieren van denken aan bod.

De theorie

Prof. Robert J. Sternberg is iemand die veel studie heeft gedaan op het gebied van hoogbegaafdheid. In zijn boek 'Teaching for Successful Intelligence' (2000) onderscheidt hij drie soorten intelligent gedrag:

- Analytische intelligentie.

Deze wordt vooral aangesproken in schoolse situaties. Het gaat hierbij om inzicht, logisch redeneren, hoofd- en bijzaken onderscheiden, overzicht bij complexe opdrachten, vermogen om te evalueren. Dit is ook de intelligentie die bij de meeste IQ-tests gemeten wordt.

- Creatieve intelligentie.

Hier gaat het om dingen als associëren en brainstormen, flexibel denken en inlevingsvermogen, originaliteit en vormgeving. Meestal worden deze vaardigheden gekoppeld aan de 'creatieve vakken' op school, maar het creatieve denkvermogen speelt ook een grote rol in wetenschap, kunst, probleemoplossend vermogen en samenwerking met anderen.

- Praktische intelligentie.

Dit is het vermogen om wat je bedacht hebt ook concreet te maken in een waardevol product. Dat kan een werkstuk zijn dat op tijd wordt ingeleverd, of een geslaagde bankroof (.....), een diploma of een beeldhouwwerk dat uiteindelijk op het plein staat. Doelgericht werken, plannen, doorzettingsvermogen, kennis van de eigen sterke en zwakke kanten, maar ook teamwork en overtuigingskracht zijn aspecten van praktische intelligentie. In de lessen van dit project kop nog een ander aspect van praktische intelligentie aan bod: omgang met materiaal. Het vermogen om het idee in je hoofd vorm te geven in een (weerbarstig) materiaal.

Hoe ziet dit eruit in de plusklas?

In de groepen 5 t/m 8 krijgen de kinderen groepsopdrachten waarbij meestal een 'probleem' opgelost moet worden. De kinderen leren al doende wat de drie manieren van denken inhouden, welke zij in verschillende situaties gebruiken en welke bij hen sterker en minder sterk is. Hierbij is het samen oplossen van het probleem even belangrijk als het reflecteren en evalueren. Er is altijd ruim aandacht voor het nabespreken en daarna vastleggen van belangrijke punten op het evaluatieblad. Er zit een toenemende moeilijkheidsgraad in. In groep 7 en 8 komt het accent te liggen op het bewust inzetten van bepaalde manieren van denken en het toepassen en oefenen van het geleerde in situaties buiten de plusklas (transfer).

Om grip te krijgen op de betekenis van de drie manieren van denken, praten we er regelmatig over. Ook krijgen de kinderen een a4-tje met daarop per manier van denken een aantal typeringingen die bij die manier van denken horen. Dit blad gaat een stapje verder dan het blad dat de kinderen in groep 6 kregen. Toen stond er bij elke manier van denken een aantal vragen die bij die manier van denken horen. De typeringingen zijn van een wat hoger abstractieniveau dan de vragen.

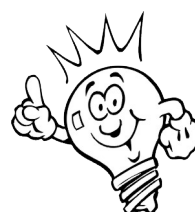
Analytisch:

Logisch nadenken
Hoofd- en bijzaken onderscheiden
Oplossingsrichting overzien
Objectiviteit
Informatie opnemen en weergeven

Creatief:

Flexibel denken
Associëren en brainstormen
Complexe informatie overzien
Ongewone vragen stellen
Problemen in ander kader plaatsen

Subjectiviteit, bijv. esthetisch oordeel

Praktisch:

Doelgericht denken

Overzien wat bijdraagt tot het doel en wat niet

Zelfkennis (eigen sterke en zwakke kanten)

Overtuigingskracht

Plannen

Materiaalbegrip

De kinderen die ook in groep 6 in de plusklas zaten hebben al meer ervaring hiermee. Er zijn ook kinderen in de groep die dit jaar voor het eerst in de plusklas zitten. Voor hen is het meestal nieuw. Zij kunnen ook gebruik maken van het blad uit groep 6. Beide bladen hangen in A3 formaat achter in de klas.

Om rekening te houden met het verschillende beginniveau, ben ik gestart met een les die de kinderen in groep 6 al een keer gehad hebben: 'Koppie gebruiken'. Het mooie van deze lessen is, dat het helemaal geen probleem is om zo'n les nog eens te doen.

De opdracht:

Bouw met je groepje een bouwwerk dat zoveel mogelijk knikkers kan dragen. Het bekertje moet het hoogste punt zijn van de constructie. Als het bouwwerk klaar is, doen we voorzichtig, een voor een, knikkers in het bekertje. De constructie moet, als het bekertje gevuld is, nog minimaal 5 seconden blijven staan. De score wordt bepaald door de hoogte in centimeters te vermenigvuldigen met het aantal knikkers in de beker. Voor de hoogte wordt gerekend vanaf de ondergrond (de tafel) tot aan de onderkant van het bekertje.

- eerst 10 minuten overleg, zonder te bouwen
- dan 10 minuten om een bouwtekening te maken hoe jullie het samen van plan zijn te maken
- dan 30 minuten om te bouwen.

Elk groepje krijg

- een kartonnen bekertje
- 3 rietjes
- 2 tandenstokers
- 20 cm afplakband
- 1 blokje zachte klei
- 3 paperclips

Bij het napraten (een twee keer een 'freeze-moment' tijdens het werk), hebben we vooral gekeken naar: wat dacht je, zei je, deed je? Welke manieren van denken zitten daarin?

Daarna was het tijd voor nieuwe lessen:

1. Maak een knikkerbaan waar de knikker precies 7 seconden over doet.

Materiaal: een stapel a4-tjes, 20 cm plakband en je mag dingen die je om je heen ziet gebruiken voor ondersteuning.

2. Kunstknippen

We begonnen met het bekijken van 4 kopieën van schilderijen. Een van Monet, een van 'van Gogh' en een van Kandinsky.

Eerst bespraken we wat we zien, wat valt op? Heel leuk hoe het ene kind let op de techniek, een ander op hoe mooi, weer een ander op de kleuren of op realistisch/abstract.

We hebben het kort gehad over: impressionisme, kunstenaars zijn filosofen die communiceren in beelden. Maar het meeste aandacht hadden we voor 'kijken'.

Welke kleur heeft de stam van een boom? Bruin! Echt waar? Zo tekenen veel kinderen wel. Je tekent dan op de manier: 'ik weet hoe iets eruit ziet'

Schildert een kunstenaar ook zo? Let eens op de zee in het eerste schilderij. Welke kleuren zie je? Monet 'laat de beelden en kleuren 'op zich af komen'.

Die manier van kijken hebben jullie nodig bij de opdracht:

Jullie gaan één van deze drie schilderijen uitkiezen om het volgende mee te doen:

Hem twee keer zo groot kopieëren. Nou ja, het schilderij gaat in 11 strookjes (tenminste het kopietje van het schilderij...). Jullie krijgen elk één strookje. Met kleurpotlood ga je dat strookje zo goed mogelijk, twee keer zo groot natekenen en de 11 strookjes vormen dan samen het nieuwe schilderij, dat 2 keer zo groot is.....

In de eerst rommelige, maar daarna steeds doelgerichtere discussie passeren heel wat dingen de revue: te beginnen met 'dat kan nooit', wat kan niet?..... het kan nooit 100%.....perfectionisme..... techniek....niet ieder kind kan even goed tekenen ..... wat betekent 2x zo groot? Lengte x2 en breedte x2 ..... dan is de oppervlakte 4x zo groot ..... inderdaad! .....hoe krijg je de kleuren op alle strookjes gelijk?.... en al gauw: dat schilderij is dan het moeilijkst.

Dan gaan we de schilderijen opnieuw één voor één langs en mogen de kinderen met opmerkingen en argumenten komen waarom ze wel/geen voorkeur hebben voor dat schilderij om te tekenen. Uiteindelijk moeten we kiezen. Meeste stemmen gelden. Het wordt Monet.

Dan komen we terug bij het uitvergrooten. De kinderen kunnen wel bedenken dat de strookjes waarop ze gaan tekenen de dubbele lengte en breedte hebben, maar ik moet hen uiteindelijk wel helpen met een plan om zo precies mogelijk 2x zo groot te tekenen: Een raster tekenen op allebei de strookjes. De hokjes op het tweede strookje twee keer zo lang en breed.

We sluiten het praat-en-denken gedeelte af met terugkijken op verschillende opmerkingen die tijdens de discussie gemaakt zijn en proberen (met het blad erbij) te bedenken welke manier van denken het sterkst was in de opmerking.

Daarna aan de slag: Heel precies rasters tekenen. Dan kunnen we volgende les met de kleurpotloden aan de slag! Ik geef ze als afsluiting nog een opmerking mee: Er zijn al meer groepen die deze opdracht gedaan hebben. Heel vaak vergeten kinderen tijdens het werken dat dit een heel moeilijke samenwerkingsopdracht is. En dat kun je altijd zien aan het eindresultaat! Hoe?

Dat konden ze wel vertellen. Ik ben benieuwd of zij er zelf allemaal aan gaan denken als we volgende les aan de slag gaan!

En u zult hen er zelf ook nog mee bezig zien als u over twee weken naar de open les komt!

Marco Elsenbroek